

Zuiderstrandtheater Scheveningen



Ontmanteling van het Zuiderstrandtheater in vergevorderd stadium, augustus 2023, kijkend in oostelijke richting. De gestapelde oranje portacabins staan op de plaats waar het voortplantingswater in 2021 en 2022 was.

In 2013 werd op het voormalig Norfolk-terrein, pal tegen de duinen van Scheveningen, begonnen met de bouw van het Zuiderstrandtheater. Dit was een tijdelijke oplossing voordat het cultuurcentrum Amare in het centrum van Den Haag in gebruik kon worden genomen. Toen Amare eind 2021 werd geopend, viel het doek voor het Zuiderstrandtheater. Dit zal plaatsmaken voor woningbouw. In de zomer van 2021 kwam van een bezorgde buurtbewoner van het theater echter een hulpvraag binnen over 'kwakende kikkers' op en om het theaterterrein. Het bleek om rugstreepadden te gaan, die op het terrein van het Zuiderstrandtheater lokaal vrij talrijk bleken voor te komen. Hierbij een (vereenvoudigd) feitenrelaas van de rugstreepad-ontdekkingen en hoe hierop door overheden is geacteerd.

2021

Bij de ontdekking van de rugstreepad op en om het terrein van het Zuiderstrandtheater bleek succesvolle voortplanting ook direct een feit. Een deel van de verharde laad- en losplaats stond onder water en deze ruime plas bleek een goed voortplantingswater voor deze pionierssoort. Vele eisnoeren, larven, juvenielen en – al dan niet in amplex verkerende – adulte rugstreepadden zijn aangetroffen. Op diezelfde dag zijn aanwezige werklieden geïnformeerd over het voorkomen van deze beschermde soort en is bij het bevoegde gezag een melding gedaan. De dag na de

ontdekking was vrijwel al het water plots weg. "Uit angst voor het onderwater lopen van het theater", had men het water vrijwel volledig afgepompt, zo was het pleidooi. Deze actie leidde tot het droogvallen van eisnoeren en de dood van de meeste aanwezige larven en juvenielen. Om de laatste rugstreepadden toch te redden, is de plas op voorschrift van het bevoegde gezag vervolgens met leidingwater (en regenwater) weer gevuld en zijn de dieren circa twee weken na ontdekking weggevangen en naar het Westduinpark getransloceerd. In de daaropvolgende periode zijn op diverse plaatsen schermen geplaatst om de rugstreepad van het terrein te weren. Tijdens de daaropvolgende, maandenlange monitoring (juli-oktober) door de eerste auteur,



Voortplantingswater op 14 juli 2021 met larven en juveniele rugstreepadden op het theaterterrein; 's avonds waren er tientallen adulte dieren.

Voortplantingswater op 15 juli 2021, één dag nadat de rugstreeppad bij het theater was gemeld en waarna het is drooggepompt met dode larven en juveniele rugstreeppadden tot gevolg.



zowel overdag, 's avonds als 's nachts, zijn tientallen adulte rugstreeppadden op het terrein van het Zuiderstrandtheater gevonden. Het maximum getelde aantal volwassen dieren op één avond bedroeg 58.

2022

In 2022 kreeg het Zuiderstrandtheater een nieuwe eigenaar en dat betekende ontmanteling en verhuizing. Ook nu weer werden op en rond het terrein door ons rugstreeppadden aangetroffen. In een smalle strook duinvegetatie rondom het leegstaand theater werden vele rugstreeppadden gezien. In de aanwezige plas, hoewel qua omvang en diepte geringer dan in 2021, werd medio juni een schatting van grofweg 1.000 rugstreeppadlarven gemaakt. Na herhaaldelijke meldingen bij het bevoegd gezag en de gemeente, deden zij (inclusief de provincie Zuid-Holland) toezeggingen dat er op het terrein geen activiteiten meer zouden plaatsvinden en compensatie- en mitigatie-opties verkend zouden worden. Ondanks de toezeggingen werd er ter voorbereiding van de ontmanteling van het theater materieel, 'portacabins' etc. op en rond de waterplaats en in de duinvegetatie geplaatst. Bovendien werd de lengte aan paddenschermen verder uitgebreid. In dit jaar besloot de gemeente Den Haag 'Nader onderzoek' uit te laten voeren door Antea Group (Broström, 2022). Ook zij vonden diverse adulte rugstreeppadden, inclusief kooractiviteit, en eisnoeren in de plassen. De plassen hielden echter onvoldoende water om tot succesvolle voortplanting te leiden en de eisnoeren werden soms na zes dagen al niet meer teruggevonden. Precies binnen deze tussenpauze van zes dagen deden wij de schatting van de eerdergenoemde circa 1.000 larven. Op basis van hun eigen bevindingen concludeerde Antea Group dat er geen sprake is van een voortplantingswater en dat verwijdering van de verharding, waarop in 2021 succesvolle voortplanting optrad niet ontheffingsplichtig is. Wel stelt Antea Group dat voor het (opzettelijk) doden, verstoren of verwijderen van voortplantings- en rustplaatsen voor zowel rugstreeppad als zandhagedis een ontheffing moet worden aangevraagd omdat het theaterterrein tijdens de werkzaamheden (sloop) geschikt leefgebied kan ontstaan.

2023

In augustus 2023 is het Zuiderstrandtheater in verre staat van ontmanteling, iets wat in januari 2023 al in de media werd medegedeeld. Paddenschermen staan vrijwel overal, ook strak op de grens van het duin. Een ontheffing Wet natuurbescherming is er anno augustus 2023 niet.

Opmerkelijkheden

Antea Group concludeert dat het terrein 'ongeschikt is als aquatisch habitat' en baseert deze conclusie uitsluitend op eigen onderzoek. Bekende gegevens uit het jaar daarvoor, waarbij succesvolle voortplanting op het terrein onomstotelijk is vastgesteld, zijn genegeerd. Alle partijen, waaronder de opdrachtgever (Gemeente Den Haag) van Antea Group,

waren op de hoogte van alles en de waarnemingen waren in de NDFD opgenomen. Online zijn zelfs filmpjes van Omroep West te vinden, waarbij larven en juvenielen uit 2021 zichtbaar zijn. Hoewel jaarlijkse voortplanting wellicht geen vanzelfsprekendheid is in dergelijke situaties is het aannemelijk dat dit water het enige voortplantingswater is voor deze rugstreeppadden(deel)populatie.

Daarmee kan (en zal) het een cruciale functie vervullen in het voortbestaan van de (deel)populatie. Andere wateren lijken in de directe omgeving volledig afwezig. De dichtstbijzijnde melding van larven ligt op circa 700 meter afstand van het Zuiderstrandtheater.

Hier zijn in 2016 rugstreeppadlarven in een ondiep plasje van een watertapkraan bij Strandslag 11 geregistreerd (Bron: NDFD). Juist bij een pioniersoort die gebruik maakt van tijdelijke wateren, is het curieus dat een ecoloog zijn conclusies baseert op één onderzoeksmoment en daarbij recente, beschikbare informatie die het tegenovergestelde bewijst, volledig negeert. Het plaatsen van schermen om rugstreeppadden een deel van hun leefgebied te ontnemen, is vanuit de Wet natuurbescherming ontheffingsplichtig. Hetzelfde geldt in eerste instantie voor translocaties. Vanuit de zorgplicht – het voorkómen van sterfte als gevolg van droogval - zou dit gedaan kunnen zijn. Daarentegen is de hele situatie ontstaan door het droogpompen van het voortplantingswater wat een overtreding is van de Wet Natuurbescherming. Het gegeven dat de gemeente Den Haag zonder ontheffing al is begonnen met de ontmanteling van het theater, is opvallend. Daarmee is zelfs het advies van de door haar ingehuurde Antea Group in de wind geslagen.

Voornemens tot compensatie van voortplantingshabitat in de directe omgeving lijken er niet te zijn. Zonder geschikte voortplantingswateren zal de rugstreeppaddenpopulatie snel afnemen en uiteindelijk verdwijnen. Het is opmerkelijk om te zien hoe allerlei instanties, inclusief ecologen zich in bochten wringen en zelfs onwettig handelen om projectvertragingen en eventuele mitigatie- en compensatieverplichtingen te voorkomen. En dat terwijl het realiseren van compensatiewateren een eenvoudige en geen dure aangelegenheid is. Hoe deze casus afloopt en of zijn wettelijke bescherming de rugstreeppad nog iets zal opleveren, gaan we zien.

Literatuur

Broström, D., 2022. Nader onderzoek beschermde soorten Zuiderstrandtheater, Scheveningen. Antea Group, Almere.

Tekst & foto's: Ingrid den Boer & Richard P.J.H. Struijk



Eisnoeren (9 juni) en adulte rugstreeppadden in amplex (8 augustus) in en bij het voortplantingswater in 2022.